

Saját fejlesztés – „Kincskeresők”

Jelen hírlevél a vállalkozási tevékenységet szolgáló saját fejlesztések számviteli elszámolásával kapcsolatos egyes gyakorlati kérdésekre világít rá.

A gyakorlatban a gazdálkodók sok esetben végeznek olyan tevékenységet, amelynek célja olyan „dolog” előállítása, amelyet a későbbiekben a vállalkozási tevékenység végzéséhez akár több éven keresztül használhatnak. Ilyen, egyfajta fejlesztésnek tekinthető tevékenység szinte minden gazdálkodónál előfordulhat. A kérdés számviteli szempontból nem feltétlenül az, hogy ez fejlesztés-e, hiszen bizonyos értelemben minden új eszköz megszületése fejlesztéssel indul. Azt, hogy mi minősül kísérleti fejlesztésnek, a kutatás-fejlesztésről és technológiai innovációról szóló törvény határozza meg. A kérdés sokkal inkább az, hogy hol van a választóvonal a számviteli törvény kísérleti fejlesztés fogalma és egy konkrét eszköz előállítása között. A legegyszerűbb példa erre, amikor kidolgoznak egy vevőértékelési, hitelkockázati modellt, ami akár egy egyszerű táblázatkezelőben is készülhet. A kidolgozást végezheti saját alkalmazott, de akár külső fél is bevonható a saját alkalmazott mellett. Ilyen esetben a gazdálkodó kísérleti fejlesztési tevékenységet végez, vagy pedig egy konkrét eszközt, például szellemi terméket fejleszt? Mikor következik be az a pont, amikor véget ér a kísérleti fejlesztési szakasz és mikor kezdődik a szellemi termék „előállítása”?

A számviteli törvény szerint kísérleti fejlesztésként a jövőben hasznosítható, az árbevételben megtérülő, az eszköz közvetlen önköltségébe tartozó olyan költségeket

lehet figyelembe venni, amelyek aktiválható termékben – szellemi termék, tárgyi eszköz, készlet – azért nem vehetők számításba, mivel a létrehozott termék (várható) piaci árát meghaladják. A kísérleti fejlesztés költségeinek immateriális javak között történő aktiválása csak lehetőség. A gazdálkodó dönthet úgy, hogy a kísérleti fejlesztés költségeit nem aktiválja, hanem a tárgyévi eredményben számolja el. Ezzel szemben a számviteli törvény alapján a saját előállítású eszközöket – jellegüknek megfelelően – az immateriális javak, a tárgyi eszközök vagy a készletek között aktiválni kell, itt nincs választási lehetőség.

A kérdés tehát az, hogy meddig tart a kísérleti fejlesztési szakasz, ha van egyáltalán, és mikor érkezik el az az időpont, amikortól konkrét eszköz előállítása történik, és amikortól a felmerült költségek ezen konkrét eszköz bekerülési értékében kötelezően aktiválandók. A probléma a számviteli törvény kísérleti fejlesztésre és a saját előállítású eszközök aktiválására vonatkozó fenti szabályának konfliktusából ered. Ez különösen akkor lehet lényeges, ha a számviteli politikai döntés alapján a kísérleti fejlesztés költségeit nem aktiválják, mivel minél későbbi ez az időpont, annál több költség terheli az eredményt a fejlesztési időszakban, és annál kisebb lesz a fejlesztés eredményeként létrejött eszköz bekerülési értéke, amely akár elenyésző is lehet a teljes fejlesztési költséghez képest.

A szellemi termék példánál maradva mérlegelési szempont-e az, hogy mennyire valószínű (bizonytalan) a megvalósíthatóság, azaz hogy hasznosítható szellemi termék jön-e létre a tevékenység eredményeként. Ha kitekintünk a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokra (IFRS-ek), az a saját előállítású immateriális javak aktiválásának feltételeként a következőket írja elő: a műszaki kivitelezhetőségnek bizonyíthatónak kell lennie annak érdekében, hogy az eszköz használat vagy értékesítés céljából rendelkezésre álljon, meg legyen a szándék és a képesség az eszköz felhasználására vagy értékesítésére, valószínű legyen, hogy az eszköz jövőbeni gazdasági hasznokat keletkeztet, megfelelő műszaki, pénzügyi és egyéb források érhetők el, és a ráfordítás megbízhatóan mérhető legyen. Kérdéses, hogy ezek a szempontok a magyar számvitelben alkalmazhatók-e, illetve milyen mértékben alkalmazhatók a kísérleti fejlesztési szakasz és a konkrét szellemi termék előállításának elkülönítésére, tekintve, hogy a számviteli törvény nem tartalmaz erre vonatkozó konkrét szabályokat. A szempontrendszer kialakítása a körülmények és mérlegelés függvénye. Csak egy példát említve: ha a szellemi termék jövőbeni használatához vagy piacképességéhez más szervezettől (például hatóságtól) származó engedélyek szükségesek, akkor egyes vélekedések szerint ezt figyelembe kell venni a választóvonal meghatározásánál, de ekkor az is kérdés lehet, hogy a választóvonal az engedélyek megszerzésének időpontja, vagy már az az időpont, amikor az engedélyek megszerzése valószínűsíthető? Szintén megfontolandó, hogy a választóvonal meghatározását elegendő-e a számviteli politikában dokumentálni.

Ha a kísérleti fejlesztés költségeit aktiválják, akkor a fejlesztés eredményeként létrejövő szellemi termék bekerülési értékeként legfeljebb a szellemi termék piaci értéke aktiválható. De hogyan határozzuk meg a piaci értéket, tekintve, hogy ez egy újonnan létrehozott saját előállítású szellemi termék, amelyhez hasonló a piacon adott esetben nem lelhető fel? Ha a kísérleti fejlesztés költsége meghaladja a létrejövő szellemi termék piaci értékét, akkor el kell-e számolni terven felüli értékcsökkenést a szellemi termék aktiválása után fennmaradó kísérleti fejlesztés aktivált értékére, különösen, ha az is a szellemi termékből származó hasznokból térülne meg?

A kísérleti fejlesztés révén létrejött saját előállítású eszközök tekintetében kérdés lehet az is, hogyan határozzák meg annak bekerülési értékét. Ehhez szükséges lehet a megfelelő nyilvántartási rendszer kialakítása, amelyben például gyűjtik, hogy a dolgozók mennyi időt foglalkoztak az adott fejlesztéssel. Egy kisebb gazdálkodónál azonban nem feltétlenül áll rendelkezésre megfelelő nyilvántartási rendszer.

A kutatás-fejlesztés kérdéskör adózási kérdéseket is felvethet, hiszen adóelőnyök is társulhatnak hozzá, emiatt is kell körültekintően eljárni az ezzel kapcsolatos döntések meghozatalakor.

Végszó

Számos gazdálkodónál végezhetnek saját tevékenység keretében kisebb-nagyobb fejlesztéseket, amely eredményeként hasznosítható eszköz, például szellemi termék jön létre. Ilyen esetekben megfontolandó, hogy a költségeket kísérleti fejlesztésként lehet-e, illetve szellemi termékként kell-e aktiválni. Jelen hírlevelünknek nem volt célja, hogy minden lehetséges ügyletet érintsen, vagy minden felmerülő kérdésre válasz adjon. Ha maradtak Önökben bizonytalanságok, vagy éppen hírlevelünk kapcsán merültek fel, javasoljuk, hogy keressék meg adó- vagy számviteli tanácsadójukat, vagy bennünket, mert egy alaposan átgondolt, jól kidolgozott módszertan jelentősen hozzájárulhat ahhoz, hogy a beszámoló valós képet adjon a társaság vagyoni és pénzügyi helyzetéről, a működés eredményéről.

Kapcsolat

Boros Judit
Partner

T: +36 1 887 7196

Kajtár László
Partner

T: +36 1 887 7324

KPMG Hungária Kft.

Váci út 31. H-1134 Budapest

E: kerdोजेलेक@kpmg.hu

Rakó Ágnes
Igazgató

T: +36 1 887 7438

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszzerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást.

A KPMG név, a KPMG logó és a „cutting through complexity” a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2014 KPMG Hungária Kft, a magyar jog alapján bejegyzett korlátozott felelősségű társaság, és egyben a független tagtársaságokból álló KPMG-hálózat magyar tagja, amely hálózat a KPMG International Cooperative-hez („KPMG International”), a Svájci Államszövetség joga alapján bejegyzett jogi személyhez kapcsolódik. Minden jog fenntartva.